

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 74g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolului 333 din
Codul de procedură civilă

(constatarea inexactității înscrierilor în registrele de stare civilă)

CHIȘINĂU

29 august 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 martie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 august 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolul 333 din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ridicată de dna avocat Olga Iovu în interesele dnei Anjela Sergutova, în dosarul nr. 2a-4251/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată format din dnii Ion Secieru, Vitalie Cotorobai și dna Marina Anton de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dna Anjela Sergutova a formulat o cerere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat constatarea inexactității înscrierilor în registrele de stare civilă referitoare la data nașterii sale, care este una eronată.

4. La 17 octombrie 2022, Judecătoria Chișinău a respins cererea ca neîntemeiată.

5. Nefiind de acord cu Hotărârea din 17 octombrie 2022, dna avocat Olga Iovu a formulat un apel, în interesele dnei Anjela Sergutova.

6. La 7 decembrie 2022, dna avocat Olga Iovu a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „fără citarea petiționarului și a altor persoane interesate. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii” din articolul 333 din Codul de procedură civilă.

7. Prin Încheierea din 16 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 331

Depunerea cererii

„(1) Instanța judecătorească examinează cauzele privind constatarea inexactității înscrierilor în registrele de stare civilă conform prevederilor prezentului capitol dacă, în lipsa unui litigiu de drept și în lipsa actelor doveditoare, organele de stare civilă sunt în imposibilitate să modifice înscrierile din registrele de stare civilă.
[...]”

Articolul 333

Examinarea cererii

„Instanța judecătorească examinează cererea de constatare a inexactității înscrierilor din registrele de stare civilă pe baza dosarului, **fără citarea petiționarului și a altor persoane interesate. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii.**”

Articolul 334

Hotărârea judecătorească

„Hotărârea judecătorească prin care se constată inexactitatea înscrierilor din registrul de stare civilă constituie temeiul corectării și modificării înscrierilor de către organul de stare civilă. Hotărârea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea excepției susține că norma contestată îl lipsește pe petiționar de posibilitatea de a-și susține poziția, de a prezenta probe suplimentare și de a participa personal la examinarea cauzei. Astfel, autoarea menționează că articolul 280 alin. (2) din Codul de procedură civilă stabilește că în procedură specială, instanța examinează cauzele cu participarea petiționarului, a altor persoane interesate, precum și a autorităților publice. Autoarea subliniază necesitatea prezenței persoanelor interesate în proces pentru probarea inexactităților înscrisurilor prin alte mijloace de probă.

11. Autoarea sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din articolul 333 din Codul de procedură civilă. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Curții de Apel Chișinău se află o cauză civilă în procedură specială cu privire la constatarea inexactităților înscririlor în registrele de stare civilă. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea constată că norma contestată nu a mai constituit obiect al controlului constituționalității.

16. Curtea reține că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

17. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 1 alin. (3) din Constituție comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza celorlalte reglementări. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). Cu referire la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

18. Curtea observă că autoarea critică norma contestată, deoarece nu-i permite să fie citată în instanță, iar acest fapt i-ar încălca accesul liber la justiție, garantat de articolul 20 din Constituție.

19. Curtea reține că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 31).

20. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reiterat că articolul 6 § 1 din Convenție garantează oricărei persoane dreptul la judecarea în mod public a cauzei sale, de un tribunal. Astfel, dreptul la un proces de judecată public, stabilit de articolul 6 § 1 din Convenție, implică în mod necesar și dreptul fiecăruia la o audiere publică, cu excepția cazului în care există circumstanțe excepționale care justifică renunțarea la o astfel de audiere. Caracterul excepțional al împrejurărilor care pot justifica renunțarea la o audiere orală în cadrul procedurilor referitoare la un drept civil se rezumă, în esență, la natura problemelor care urmează să fie decise de instanța națională competentă.

Curtea Europeană a acceptat că au existat circumstanțe excepționale în cazurile în care procedurile au vizat exclusiv chestiuni juridice sau extrem de tehnice sau în care nu existau probleme de credibilitate sau fapte contestate care necesită o audiere și instanțele puteau decide în mod echitabil și rezonabil cazul pe baza observațiilor părților și alte materiale scrise. În această privință, articolul 6 din Convenție nu garantează dreptul de a se prezenta personal în fața unui tribunal civil, ci mai curând un drept mai general de a-și prezenta cazul în mod efectiv (a se vedea *Koottummel v. Austria*, 10 decembrie 2009, § 19; *Adžić v. Croatia (nr. 2)*, 2 mai 2019, § 56, *Cimperšek v. Slovenia*, 30 iunie 2020, § 41).

21. În acest caz, Curtea notează că articolele 331 și 333 din Codul de procedură civilă stabilesc că instanța judecătorească examinează cauzele privind constatarea inexactității înscrierilor în registrele de stare civilă conform prevederilor Codului dacă, în lipsa unui litigiu de drept și în lipsa actelor doveditoare, organele de stare civilă sunt în imposibilitate să modifice înscrierile din registrele de stare civilă. Curtea observă că procedura contestată urmărește rezolvarea unor chestiuni tehnice pe baza dosarului, care nu reclamă prezența reclamantului în fața instanței de judecată. Totuși, Curtea constată că teza a doua din articolul 333 stabilește că în unele situații, în funcție de circumstanțele cauzei, instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la motivele cererii.

22. Mai mult, Curtea notează că, potrivit articolului 334 din același Cod, hotărârea judecătorească prin care se constată inexactitatea înscrierilor din registrul de stare civilă poate fi contestată cu apel. Așadar, posibilitatea de a contesta cu apel hotărârea judecătorească reprezintă o garanție procesuală suficientă din perspectiva articolului 20 din Constituție și, prin urmare, acest articol nu este afectat.

23. Cu referire la incidența articolului 26 din Constituție, autoarea nu a prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu normele constituționale. Curtea reține că simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 46 din 1 aprilie 2021, § 16; DCC nr. 65 din 13 mai 2021, § 17).

24. De asemenea, Curtea observă că autoarea sesizării critică și își exprimă dezacordul privind modul de interpretare și aplicare a legislației de către instanța de judecată. Curtea menționează că chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (DCC nr. 187 din 22 decembrie 2022, § 45).

25. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolul 333 din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai

2003, ridicată de dna avocat Olga Iovu în interesele dnei Anjela Sergutova, în dosarul nr. 2a-4251/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 29 august 2023

DCC nr. 104

Dosarul nr. 74g/2023